

Bilag 2

Budget 2027

Den kommunale investeringsmotor

NOTAT

Sundhedsråd Vendsyssels anbefalinger til udmøntning af midler vedr. den kommunale del af investeringsmotoren

I forbindelse med budgetprocessen for 2027 er Sundhedsråd Vendsyssel blevet bedt om at komme med anbefalinger til hvordan midlerne i den kommunale del af investeringsmotoren skal udmøntes i 2027. Midlerne kan enten udmøntes til engangsindsatser i en kortere eller længere periode eller kan udmøntes til permanente indsatser.

Midlerne til lokale aftaler med kommunerne kommer ikke med konkrete statslige bindinger, men skal gå til at styrke det nære sundhedsvæsen i kommunerne og borgernes sundhed generelt. Midlerne skal dog prioriteres til de sundhedsopgaver hvor kommunerne fortsat har myndighedsansvaret og kan derved som udgangspunkt ikke anvendes på de opgaveområder, hvor regionen overtager myndighedsansvaret eller andre opgaver hvor regionen er myndighed.

Det vil således være tale om midler til kommunale sundhedslovsopgaver eller opgaver på tilgrænsende områder indenfor f.eks. social-, ældre-, børn og unge- eller beskæftigelsesområdet.

I Sundhedsråd Vendsyssel er der i 2027 afsat i alt 11,5 mio. kr. Sundhedsrådet har besluttet at prioritere tre områder hhv. 1) generel robustgørelse af sygeplejen herunder bl.a. med henblik på at implementere *Kom Trygt Hjem*, 2) kvalitetsløft af sygeplejen samt 3) kompetenceudvikling af plejepersonalet. Nedenfor udfoldes de tre områder.

1. Robustgørelsen af sygeplejen generelt og implementering af *Kom Trygt Hjem*

Den demografiske udvikling peger mod en fremtid med en markant vækst i antallet af ældre borgere over 85 år, dette gælder også i de fire kommuner i Sundhedsråd Vendsyssel. Denne aldrende befolkningsgruppe præsenterer ofte mere komplekse plejebehov, hvilket kræver en høj grad af koordinerede indsatser på tværs af sektorer. Denne udvikling skaber et øget og vedvarende pres på de kommunale sundhedsopgaver, som nødvendiggør en proaktiv og struktureret indsats for at opretholde kvaliteten i plejen.

For at imødegå dette pres er det afgørende at sikre de nødvendige medarbejdere og dermed sikre tid til kerneopgaven. Formålet med den foreslåede indsats er derfor at tilføre sygeplejefaglige ressourcer direkte til den kommunale sygepleje. Ved at sikre de rette kompetencer på de rette tidspunkter styrkes både den faglige kvalitet og patientsikkerheden markant. Investeringen vil have en direkte positiv effekt på evnen til at udføre tidlig opsporing af sygdom samt opbygge den nødvendige kapacitet til at løfte de fremtidige opgaver. Dette vil ikke blot skabe større nærhed og lighed i sundhedsvæsenet, men også sikre en mere effektiv og optimal ressourceudnyttelse.

Med tilførelse af midler til området og dermed flere medarbejdere sikres det også, at indsatsen *Kom Trygt Hjem* for 65+-årige borgere med hoftebrudsforløb kan implementeres i de fire kommuner. Indsatsen er allerede implementeret i andre kommuner i landet og med positiv effekt. Indsatsen sikrer, at borgere, som udskrives fra hospitalet efter et hoftebrud, får tre sygebesøg i en periode efter udskrivelse. Dette uanset om borgeren udskrives til eget hjem eller plejehjem. Dette sikrer øget overlevelse og bedre livsvilkår samtidig med at antallet af genindlæggelser mindskes og udgifter i kommunerne til pleje og hjælpemidler nedbringes.

Med tilførelse af 8,0 mio. kr., svarende til cirka 16 årsværk, til området igangsættes processen med at robustgøre den kommunale sygepleje. Det er dog Sundhedsråd Vendsyssels vurdering, at der kan være behov for at tilføre yderligere midler til området over de næste år.

2. Styrkelse af den koordinerende sygepleje

Ved at rekruttere og tildele erfarne sygeplejersker et udvidet ansvar, kan der etableres tættere og mere koordinerede forløb for de mest sårbare borgere. Denne indsats skal fungere som et værn mod sygdomsforværring; gennem systematisk tidlig opsporing – både på plejehjem og i borgerens eget hjem – kan der sikres hurtig handling, før tilstande kræver akut indgriben.

Målet er at skabe en højere grad af stabilitet i borgernes hverdag ved at implementere faste, koordinerende kontaktpersoner og sikre planlagte, sammenhængende forløb. Dette vil mindske fragmenteringen i plejen og sikre, at borgeren oplever en rød tråd gennem hele deres sygdomsforløb.

Den målrettede indsats forventes at medføre en mærkbar reduktion i antallet af unødige indlæggelser og behovet for hyppige, ad hoc-prægede opfølgninger. Dette vil bidrage til et mere bæredygtigt og nært sundhedsvæsen, hvor ressourcerne anvendes mere effektivt. For at realisere disse gevinster er det dog en afgørende forudsætning, at sygeplejerskerne tildeles den nødvendige tid til at udføre den koordinerende opgave: herunder opsporing, opfølgning, præcis dokumentation og kvalificeret triage (systematisk metode til at vurdere, prioritere og følge beboernes helbredstilstand).

Indsatsen skal således sikre, at der prioriteres tid til koordinering af komplekse forløb og succesen afhænger af et vedvarende fokus på den faglige ledelse, løbende opkvalificering og en styrket, systematisk faglighed. Samlet set vil dette øge både kvaliteten og trygheden for såvel borgere som pårørende.

Der afsættes 1,5 mio. kr., svarende til cirka tre årsværk, til området. Midler der afsættes i 2027, sikrer igangsættelse af denne indsats, men det er også Sundhedsråd Vendsyssels vurderingen, at der på sigt skal prioriteres yderligere midler til indsatsen således at styrkelsen af den koordinerende sygepleje udbredes.

3. Kompetenceudvikling af plejepersonale

Den demografiske udvikling med en voksende ældrebefolkning medfører en naturlig stigning i antallet af borgere med demens. Det er derfor også naturligt, at området har stor bevågenhed og at der løbende sker tiltag for at styrke området. Senest er Sundhedsstyrelsen kommet med anbefalinger til området.

Dette øgede behov kræver en vedvarende opmærksomhed og løbende strategiske tiltag for at sikre et værdigt og fagligt velfunderet støttesystem. Der har derfor gennem mange år været et tæt tværsektorielt samarbejde på området og i Region Nordjylland har regionen og kommunerne gennem en årelang, formaliseret udredningsmodel sikret, at borgerne udredes effektivt og i overensstemmelse med nationale retningslinjer.

For at fastholde dette fokus og sikre en tæt opfølgning på udviklingen, er der i regi af den nordjyske samarbejdsaftale nedsat en dedikeret følgegruppe, som monitorerer området løbende. Dette også med det formål at implementere Sundhedsstyrelsens anbefalinger og sikre et højt fagligt niveau i det tværsektorielle samarbejde, er der behov for målrettet kommunal kompetenceudvikling.

Som et centralt led i denne proces planlægges to nordjyske tværsektorielle workshops i maj og juni 2026. Disse workshops vil have et specifikt fokus på borgere med demens, herunder håndtering af udadreagerende og uforståelig adfærd. Gennem workshopsene og de efterfølgende drøftelser i følgegruppen ønskes der genereret konkrete forslag til kompetenceudvikling og andre kvalificerende tiltag, der kan styrke hjælpen til denne voksende og komplekse borgergruppe.

Den primære effekt af indsatsen vil være en markant forbedring af hjælpen til borgere med demens samt en styrkelse af det tværsektorielle samarbejde. Ved at kvalificere de kommunale medarbejders kompetencer sikres det, at borgerne mødes med den rette faglighed, selv i de mest udfordrende situationer med adfærdsændringer. Kompetenceudviklingen er således afgørende for SOSU-hjælpere og -assistenter, som har tæt kontakt med målgruppen. Herudover kan det være relevant for øvrigt plejepersonale såsom kommunale sygeplejersker.

Der afsættes 2,0 mio. kr. til kompetenceudviklingstiltag på demensområdet inden for det kommunale myndighedsområde. Midlerne udmøntes efter afholdelse af de planlagte workshops. Dette sikrer, at anvendes præcis dér, hvor de skaber størst værdi baseret på de konkrete behov, der identificeres i den tværsektorielle dialog. Midlerne afsættes engangs i 2027, men det er Sundhedsråd Vendsyssels vurdering, at der løbende bliver behov for kompetenceudvikling af det kommunale plejepersonale. Det gælder ikke bare i forhold til demensområdet, men også øvrige relevante områder såsom psykiatriske patienter, palliationsområdet osv.

Samlet økonomisk overblik

Nedenfor vises det samlede økonomiske overblik over de indsatser, som Sundhedsråd Vendsyssel anbefaler at den kommunale del af investeringsmotoren i 2027 skal prioriteres til. Midler til robustgørelse af sygeplejen og styrkelse af sygeplejen udmøntes permanent hvorimod midler til kompetenceudvikling i 2027 udmøntes til engangsindsatser.

Sundhedsråd Vendsyssel vil på et møde i efteråret 2026 konkretisere de enkelte områder og beslutter hvordan midlerne konkret skal udmøntes til de fire kommuner hvorefter der indgås aftale med kommunalbestyrelserne herom.

	Fordeling af midler i 2027
Robustgørelse af sygeplejen (varig)	8,0
Styrkelse af sygeplejen (varig)	1,5
Kompetenceudvikling (engangs)	2,0
Samlet	11,5

NOTAT

Sundhedsråd Limfjordens anbefalinger til udmøntning af midler vedr. den kommunale del af investeringsmotoren

I forbindelse med budgetprocessen for 2027 er Sundhedsråd Limfjorden blevet bedt om at komme med anbefalinger til hvordan midlerne i den kommunale del af investeringsmotoren skal udmøntes i 2027. Midlerne kan enten udmøntes til engangsindsatser i en kortere eller længere periode eller kan udmøntes til permanente indsatser.

Midlerne til lokale aftaler med kommunerne kommer ikke med konkrete statslige bindinger, men skal gå til at styrke det nære sundhedsvæsen i kommunerne og borgernes sundhed generelt. Midlerne skal dog prioriteres til de sundhedsopgaver hvor kommunerne fortsat har myndighedsansvaret og kan derved som udgangspunkt ikke anvendes på de opgaveområder, hvor regionen overtager myndighedsansvaret eller andre opgaver hvor regionen er myndighed.

Det vil således være tale om midler til kommunale sundhedslovsopgaver eller opgaver på tilgrænsende områder indenfor f.eks. social-, ældre-, børn og unge- eller beskæftigelsesområdet.

I Sundhedsråd Limfjorden er der i 2027 afsat i alt 26,8 mio. kr. Sundhedsrådet har besluttet at prioritere fire områder hvor der for hvert område afsættes en pulje, som konkretiseres og udmøntes i efteråret 2026. Det drejer sig om hhv. 1) kompetenceudvikling af kommunalt plejepersonale, 2) forebyggelse og tidlig opsporing, 3) teknologi og digitalisering samt 4) øvrige indsatser. Der er desuden et ønske om, at midlerne primært udmøntes til engangsindsatser i 2027. De enkelte områder udfoldes i nærværende notat.

Nedenfor vises det samlede økonomiske overblik over de indsatser, som Sundhedsråd Limfjorden anbefaler, at den kommunale del af investeringsmotoren i 2027 skal prioriteres til. Det skal bemærkes, at de økonomiske estimater i notatet er beregnet på kort tid og skal kvalificeres yderligere i forbindelse med udmøntningen af midlerne i efteråret. Sundhedsråd Limfjorden skal desuden også tage stilling til hvordan midlerne konkret skal udmøntes til de syv kommuner, hvorefter der indgås aftale med kommunalbestyrelserne herom.

	Fordeling af puljemidler i 2027 (mio. kr.)
Kompetenceudvikling af kommunalt plejepersonale (engangs)	15,2
Forebyggelse og tidlig indsats (engangs)	5,0
Teknologi og digitalisering (engangs)	4,0
Øvrige indsatser (varige. Udmøntes midlerne engangs i 2027 skal der tages fornyet stilling til indsatserne i forbindelse med budget 2028)	2,6
Samlet	26,8

1. Kompetenceudvikling af kommunalt plejepersonale

Den demografiske udvikling medfører en markant vækst i antallet af ældre borgere over 85 år. Dette gælder også i de syv kommuner i Sundhedsråd Limfjorden. Den aldrende befolkningsgruppe, og flere borgere med multisygdomme, medfører en stigende kompleksitet i sundhedsydelse, hvilket fordrer en kontinuerlig opkvalificering af medarbejderne. Kompetenceudvikling er således afgørende for at opretholde en høj kvalitet i den kommunale sygepleje, som inkluderer forebyggelse, behandling, rehabilitering og palliation. Desuden er det nødvendigt for at understøtte sammenhængen mellem somatik og psykiatri og sikre socialfaglige kompetencer, som forbedrer sundhedsindsatserne for udsatte borgere.

Sundhedsråd Limfjorden peger på flere områder inden for kompetenceudvikling af plejepersonale, hvor der kan ske en indsats. Nedenfor præsenteres eksempler herpå.

Uddannelse i akutsygepleje

For at sikre, at sygeplejersker og SOSU-assistenter i den kommunale sygepleje kan varetage komplekse sundhedsopgaver med høj kvalitet, foreslås en målrettet indsats inden for uddannelse i akutsygepleje. Den konkrete uddannelsesindsats kan blandt andet indebære undervisning i den akutte kliniske tilgang. Implementeringen af denne indsats forventes at medføre øget faglig kvalitet og højere patientsikkerhed, en bedre håndtering af komplekse borgerforløb samt en styrket rekruttering og fastholdelse af sygeplejersker.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at prioritere 9,3 mio. kr. til uddannelse i akutsygepleje til kommunale sygeplejersker og SOSU-assistenter. Midlerne afsættes engangs i 2027.

Kompetenceudvikling inden for demensområdet

Den demografiske udvikling med en voksende ældrebefolkning medfører en naturlig stigning i antallet af borgere med demens hvilket naturligt medfører et stigende behov for kompetenceudvikling inden for området. Som et led i øget fokus på området planlægges to nordjyske tværsektorielle workshops i maj og juni 2026. Disse workshops vil have et specifikt fokus på borgere med demens, herunder håndtering af udadreagerende og uforståelig adfærd, og de to workshops forventes at give anledning til forslag til tiltag på demensområdet.

Den primære effekt af indsatsen vil være en markant forbedring af hjælpen til borgere med demens samt en styrkelse af det tværsektorielle samarbejde. Ved at kvalificere de kommunale medarbejders

kompetencer sikres det, at borgerne mødes med den rette faglighed, selv i de mest udfordrende situationer med adfærdsændringer. Kompetenceudviklingen er således afgørende for SOSU-hjælpere og -assistenter, som har tæt kontakt med målgruppen. Herudover kan det være relevant for øvrigt plejepersonale såsom kommunale sygeplejersker.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at afsætte 5,9 mio. kr. til kompetenceudvikling inden for demensområdet. Midlerne afsættes engangs i 2027.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at afsætte i alt 15,2 mio. kr. til kompetenceudviklingstiltag inden for ovenstående to områder. De afsatte beløb er inklusiv frikøb af personale. Midlerne afsættes til senere udmøntning og skal udmøntes efter behov i de enkelte kommuner.

Midlerne afsættes engangs i 2027, men det er Sundhedsråd Limfjordens vurdering, at der løbende bliver behov for kompetenceudvikling af det kommunale plejepersonale. Det gælder ikke bare i forhold til ovenstående områder, men også øvrige relevante områder.

2. Forebyggelse og tidlig opsporing

Forebyggelsesindsatser hvor forbedring af egenomsorg og livskvalitet samt forebyggelse af forværring af sygdom er afgørende for at sikre at borgernes sundhedstilstand forbedres og behovet for sygehusbehandling mindskes. Et af de områder hvor der er behov for en særlig indsats er børn og unges forbrug af nikotinprodukter.

Sundhedsprofilen viser, at en betydelig andel børn og unge i Region Nordjylland bruger nikotinprodukter og der er behov for en forebyggende indsats for at få vendt udviklingen. Der er dog særligt en udfordring med at rekruttere børn og unge til nikotinstopforløb og dette vanskeliggøres yderligere på grund af manglende viden om nikotinens virkninger samt henvisning til og opsporing af hjælp til nikotinstop.

For at imødekomme denne udfordring kan der eksempelvis være behov for at afdække effektive rekrutteringsmetoder til nikotinstop samt gennemføre målrettede oplysningskampagner rettet mod både professionelle aktører (almen praksis, hospital og kommunale aktører) og målgrupperne selv (børn, unge og voksne). Derudover kan der eventuelt arbejdes med etablering af en lettilgængelig nikotinindsats via ungdomsuddannelser og kommunale tilbud, hvilket inkluderer afdækning af effektive metoder til at rekruttere børn til nikotinstop støtteforløb, opkvalificering af lærere i opsporing og rådgivning samt udvikling af informationsmateriale til forældre. Formålet med indsatsen er at sikre, at flere børn, unge og voksne i de syv kommuner i Sundhedsråd Limfjorden opnår viden om nikotinprodukter og får adgang til hjælp til nikotinstop.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at afsætte 5,0 mio. kr. til indsatsen på tværs af de syv kommuner i 2027. Den nærmere udmøntning af midlerne vil ske senere og efter behov i de enkelte kommuner. Midlerne kan eksempelvis gå til afdækning af effektive rekrutteringsindsatser målrettet særligt 7.-9. klasse med nikotinbrug, oplysningskampagne målrettet mange aktører samt etablering af lettilgængelig nikotinindsats for unge, opkvalificering og informationsmateriale. Det skal bemærkes, at eventuel etablering af et varigt tilbud i form af en lettilgængelig nikotinindsats ville kræve prioritering af midler udover 2027.

3. Teknologi og digitalisering

Udvikling, udbredelse og implementering af teknologi, der understøtter effektiv opgaveløsning og sammenhængende forløb bliver en vigtig brik i fremadrettet at kunne løse opgaver på sundhedsområdet. Sundhedsråd Limfjorden har identificeret tre områder inden for teknologi og digitalisering, som de ønsker at prioritere i 2027.

Indkøb af hjælpemidler, velfærdsteknologi og monitoreringsløsninger

Som et led i styrkelsen af den kommunale pleje og optimering af ressourceforbruget foreslås indkøb af en række hjælpemidler og velfærdsteknologiske løsninger. Investeringen i teknologier såsom elektriske strømpepåtagere til støtte- og kompressionsstrømper kan gøre borgere mere selvhjulpne og aflaste plejepersonale. Brug af trænings-apps øger borgernes selvhjulpne og gør træningsindsatsen mere tilgængelig.

Herudover kan implementering af intelligent overvågning såsom krus med væskeregistrering og intelligente plastre mod dehydrering fremme forebyggelse af dehydrering. Sensorteknologi på plejehjem kan forebygge skader og fokusere personalets tidsforbrug. Endelig kan avanceret medicinsk lasers teknologi til sårbehandling sikre mere målrettet behandling og hurtigere heling, hvilket reducerer både behandlingsforløb og medarbejdernes arbejdsbelastning, mens patientsikkerheden styrkes.

Indkøb af digitalt/velfærdsteknologisk undervisningsmateriale til kommunalt personale

Som et supplement til traditionel undervisning foreslås det at implementere digitale og velfærdsteknologiske løsninger til kompetenceudvikling af det kommunale plejepersonale. Det kan være anvendelse af teknologier som f.eks. undervisningsdukker til træning af sterile procedurer og kateteranlægning eller Virtual Reality (VR) til træning i hygiejne og førstehjælp. Teknologien muliggør træning i virkelighedsnære og ressourcekrævende scenarier i et trygt læringsmiljø, som ellers er svære eller ressourcekrævende at øve (f.eks. akutte situationer). Dette giver medarbejderne mulighed for at øve og lære af fejl uden nogen risiko for borgerens sikkerhed. Samtidig sikrer de digitale løsninger en mere fleksibel og tidsbesparende kompetenceudvikling, der bedre kan integreres i en travl driftshverdag.

Kurser i afholdelse af videosamtaler

Stigningen i antallet af ældre fordrer også brug af nye måder at løse kommunale plejeopgaver på. Et af de områder, som er i vækst, er afholdelse af videosamtaler med borgere. Der er således behov for at klæde plejepersonalet på til opgaven hvorfor der er behov for kurser i videosamtaler. Undervisningen kombinerer teori med praksisnære øvelser, herunder afprøvelse af videosamtaler i realistiske scenarier, fokus på kommunikationsformer og spørgeteknikker mv.

Undervisningen forbedrer kvaliteten i det kommunale personales afholdelse af videosamtaler til gavn for borgerne. Samtidig skaber det mere tryghed hos personalet ved at afholde videosamtaler, så øget brug af videosamtaler understøttes. Dette fremmer et mere tilgængeligt sundhedsvæsen.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at afsætte en pulje på 4,0 mio. kr. til indsatser inden for teknologi og digitalisering. Sundhedsråd Limfjorden vil i efteråret, i forbindelse med udmøntning af midlerne, tage stilling til hvorledes de 4,0 mio. kr. bruges bedst muligt inden for ovenstående områder.

4. Øvrige indsatser

Nedenfor beskrives de øvrige indsatser. Det drejer sig om indsatsen *Kom Trygt Hjem*, som henvender sig til borgere over 65 år og som har et hoftebrudsforløb samt Røde Kors' omsorgscenter *Nordly*, som er et tilbud til udsatte sårbare borgere, som enten udskrives fra hospitalet eller har brug for klargøring forud for indlæggelse.

Kom Trygt Hjem

Borgere over 65 år, der får hoftebrud, har ofte flere sygdomme, en høj dødelighed og udgør en stor belastning af sundhedsvæsenet idet de ofte har mange genindlæggelser og medfører store udgifter i kommunerne til pleje og hjælpemidler. Kom Trygt Hjem indsatsen systematiserer forløbet efter udskrivelse for at sikre øget overlevelse og bedre livsvilkår samt nedbringe genindlæggelser. Et typisk forløb starter med en operation og indledende genoptræning på hospitalet (ca. 4-6 dage). Efter udskrivelse tager kommunen over hvor der systematisk vil ske besøg hos borgeren på dag 3, 6 og 14 efter udskrivelse.

Indsatsen er implementeret i andre kommuner i landet og her viser erfaringerne, at indsatsen kan reducere antallet af genindlæggelser fra 30 procent til 14 procent samt øge chancen for overlevelse efter et brud fra 87 procent til 94 procent. Hertil kommer reducerede kommunale udgifter til pleje og hjælpemidler.

I Sundhedsråd Limfjorden var der i 2025 i alt 601 borgere over 65 år, som fik et hoftebrud.

Sundhedsråd Limfjorden ønsker at implementere indsatsen i de syv kommuner, som hører til sundhedsrådets geografiske område. Der afsættes varigt 1,6 mio. kr. til indsatsen.

Omsorgscenter Nordly

Nordly henvender sig til borgere over 18 år, som er hjemløse eller funktionelt hjemløse, med behov for sundheds- og socialfaglig omsorg, pleje, stabilitet og tryghed i en kortere periode *efter indlæggelse*. Indsatsen består af et op til 14 dages restitutionsophold på et af omsorgscenterets fem pladser. Fokus er på forbedring af fysisk og mental sundhedstilstand og generel stabilitet. I 2025 var der 60 borgere, som havde ophold på Nordly.

Erfaringer viser, at ophold på Nordly blandt andet reducerer hyppige, korte genindlæggelser, forbedrer sundhedstilstanden, øger stabiliseringen vedr. medicin og forbrug af rusmidler, og understøtter hjælp til forsorgshjem eller egen bolig efter ophold.

Den årlige driftsudgift til Nordly er i 2027 beregnet til i alt 2,9 mio. kr.

Sundhedsråd Limfjorden giver tilsagn om, at de ønsker at medfinansiere Omsorgscenter Nordly med op til 1,0 mio. kr. De resterende 1,9 mio. kr. skal findes via andre finansieringskilder.